

er, udgør en vigtig del af kulturhistorien. Genoptrykket, som utvivlsomt vil komme til at erstatte den opslidte førsteudgave i mange reoler, tilføjer et

betydeligt antal til det oprindelige katalog.

Wivan Munk-Jørgensen

HISTORIEVIDENSKAB

H. C. Wind: *Historie og forståelse*. Filosofisk hermeneutik. (Aarhus Universitetsforlag, 1987). 122 s., 118,- kr.

Hermeneutikken er nok den blandt de videnskabsteoretiske retninger, som vinder størst udbredelse i disse år. Den er ikke ukendt hos historiefagets udøvere. Mange vil huske navne som Collingwood og Dilthey fra metodeundervisningen. Men den har langt fra haft samme styrke som den positivistisk orienterede videnskabsteori; til trods for at hermeneutikerne leverede betydeligt bedre beskrivelser af, hvad historikerne foretager sig, end positivisterne nogensinde gjorde. En af grundene til miseren var givetvis den, at hermeneutikkens store navne, Dilthey, Heidegger og Hans Georg Gadamer, var svære at forstå.

Dette har Århusteologen H. C. Wind søgt at råde bod på, først med en kortfattet introduktion til Heidegger (*Erkendelse og eksistens*, Gyldendal 1974) og siden med en tilsvarende om Gadamer, som hermed foreligger i en ny, lettere bearbejdet udgave.

Udgangspunktet er, siger Gadamer, ikke som empiristerne tror den »objektive« iagttagelse af objektet, renset for alle følelser, fordomme og andre subjektive elementer. Udgangspunktet for enhver erkendelse, herunder den videnskabelige, er tværtimod netop fordommen, forudforståelsen, alle de forestillinger, erfaringer o.s.v., som de historiske omstændigheder, vi lever

under, nu engang har forsynet os med. Uden dem ville vi ikke kunne erkende noget som helst. »Forståelsen af en historisk tekst eller en historisk begivenhed er betinget af, at vi selv lever i historien«, hedder det bl.a. hos Wind.

Dette synspunkt fører imidlertid ikke til metodiske anvisninger hverken for historikere eller andre videnskabsmænd. Gadamer's filosofiske hermeneutik er ikke nogen metodelære, ikke engang en videnskabsteori, men snarere en generel filosofi om eksistens og erkendelse. Wind gennemgår dens grundsætninger og slutter af med at konfrontere dem med Jürgen Habermas' kritiske teori, som efter Winds opfattelse i virkeligheden er ganske nært beslægtet med hermeneutikken. Dog opponerer Habermas mod hermeneutikkens grundlæggende tese om, at »alt hvad der lader sig forstå, dvs. alt hvad mennesket kan komme i forhold til, har sproglig karakter«.

Winds bog er ikke blot en fremlæggelse af Gadamer's tanker. Den er ét langt indlæg til fordel for dem – imod alle andre standpunkter. Især positivisterne, som ikke levnes megen ære. Men den er en tiltrængt sammenfatning og anbefalelsesværdig første introduktion til et svært emne.

Steen Busck

Mogens Rüdiger: *Povl Bagges historiebegreb*. Skrifter udgivet af Det historiske institut ved Københavns